

VERGİ İNDİRİMLERİNİN YEREL EKONOMİLERİN BÜYÜMESİNDEKİ ROLÜ VE BURDUR ÖRNEĞİ

THE ROLE OF TAX DISCOUNT IN LOCAL ECONOMIC GROWTH AND A CASE STUDY FOR BURDUR

İsmail ÇELİK¹, Hakan TUNÇ², Murat KAYA³

Öz

Yerel ekonomilerinin gelişiminde vergi indirimlerinin büyük payı olduğu tartışılmaktadır. Özellikle sanayileşememiş ve tarıma dayalı ekonomiye sahip bölgelerde bu tür iktisat politikalarının önemi birkaç kat daha artmaktadır. Dolaylı vergilerdeki azalma malların fiyatlarını düşürmekte ve buna bağlı toplam talepte bir artışa neden olmaktadır.

Ülkemizde 2009 yılında ÖTV ve KDV indirimi yapılmış olup bu dönemde bölgesel ekonomilerde bir canlanma görülmüştür. Bu çalışma da 2009 yılında yapılan vergi indirimlerinde Burdur ilindeki, devletin vergi kaybı bulunmuş ve statik katkı hesaplanmıştır. Bu katkı 30 milyon TL nin üzerindedir. Ayrıca çalışmanın son bölümünde Burdur için hesaplanmış bir çarpan katsayısı mevcuttur. Çarpan hesaplayabilmek için anketleme yöntemi kullanılmıştır. Sonuç olarak 2009 yılında yapılan vergi indiriminin Burdur ekonomisine katkısı 50 milyon liranın üzerinde bir rakam olduğu tahmin edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Burdur, Vergi İndirimi, Çarpan*

Abstract

Tax discounts are of great importance for the development of local economies. The importance of this kind of economic policies increases several times especially in unindustrialized areas having agriculture-based economy. Discount in indirect taxes lowers the prices of goods, and thus leads to an increase in aggregate demand.

SCT and VAT were derated in our country in 2009 and local economic revival was observed during this period. Based on the tax discounts made in 2009, the state's tax loss in Burdur has been figured out and static contribution has been calculated in this study. The contribution is over 30 million. Also a multiplier for Burdur is calculated in the last chapter. Poll method has been applied to calculate

¹ Yrd. Doç. Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, ismailcelik@mehmetakif.edu.tr

² Öğr. Gör., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, htunc@mehmetakif.edu.tr

³ Öğr. Gör., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, mkaya@mehmetakif.edu.tr

the multiplier. As a result, the tax discount made in 2009 is calculated to have a contribution over 50 million lira to the economy of Burdur.

Keywords: *Burdur, Tax Discount, Multiplier*

1. GİRİŞ

Klasik iktisatçılar ekonominin her zaman tam istihdamda dengeye geleceğini savunmuşlardır. Görünmez bir elin* her zaman ekonomiye müdahale edeceğini, bunun dışında her müdahalenin de ekonomide dengeleri bozacağını ifade etmişlerdir. Fakat Keynes, ekonomilerin her zaman eksik istihdamda dengeye geleceklerini ve ekonomilerin tam istihdamda dengeye gelebilmesi için bir hiyerarşik üstün erk tarafından müdahale edilmesi gerektiğini savunmuştur.

Özellikle 1929 ekonomik krizinde toplam talepteki yetersizlikler nedeniyle fiyatlar genel seviyesinde sürekli düşüşlerin meydana gelmesi, ekonomiye müdahaleyi gerekli kılmış ve bu müdahale ile devletin ekonomideki rolü bir kat daha artmıştır.

Bu iki temel iktisat okulu halen bilimsel tartışmalarını sürdürmektedirler. Fakat günümüzde bir gerçek vardır ki devletler en azından toplumun ortak ihtiyaçlarını gidermek içinde olsa ekonomiye değişik yöntemler ile müdahale etmektedirler. Devletin kamusal görevlerini yerine getirmek için ihtiyaç duyduğu kaynağı elde etmede en önemli yöntem hiç şüphesiz vergilerdir. Bir iktisadi karar verici olan devlet kamu ihtiyaçlarının finansmanında tarihin her döneminde vergi toplamıştır.

Artık günümüzde vergi gelirleri, kamusal hizmetlerin yerine getirilmesinde en önemli gelir kaynaklarından biri; sosyal güvenlik hizmetleri, devlet yatırımları ve diğer kamusal giderlerin karşılanmasında önemli bir fon kaynağıdır.

Devletin vergi politikası ekonomide birçok değişkeni etkilemektedir. Vergiler bir ekonomide toplam mal ve hizmet üretimini, fiyatlar genel seviyesini, satın alma gücünü, faktör gelirlerini ve bölgesel kalkınmayı etkilemektedir (Korkmaz, 1982, s. 13-15).

Bu çalışmada vergi indirimlerinin bölgesel ekonomilere olan ekonomik katkısı incelenecektir. İlk bölümde vergi indirimi ile yerel ekonomilerin büyümesine ilişkin teorik çalışmalar incelenecek ikinci bölümde ise anket yöntemi ile elde edilen, gelir sahiplerinin gelir miktarları ile harcama miktarları kullanılarak, en küçük kareler yöntemi ile bölgesel tüketim fonksiyonu tahmin edilecektir.

Tüketim fonksiyonu yardımı ile elde ettiğimiz marjinal tüketim eğilimini kullanılarak vergi çarpan katsayısı hesaplanacaktır. Bu vergi çarpanı 15 mart 2009 yılında resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren KDV ve ÖTV indiriminde, Burdur ilinin vergi kaybı ile çarpılarak bu vergi indiriminin ekonomiye toplam katkısı hesaplanacaktır.

1.1. Vergi – Ekonomik Büyüme İlişkisi

Krizlerden çıkan ekonomiler varlıklarını sürdürmek ve eksik istihdam sorunun çözmek için sürdürülebilir ekonomik büyüme hedefleri koymuşlardır. Büyüme, ekonomi literatüründe toplam mal ve hizmet üretiminde reel artış demektir. Varlıklarını sürdürmek isteyen ekonomiler en az nüfus artışları kadar büyüme oranını hedeflemişlerdir.

* Doğal fiyat mekanizması

Toplam mal ve hizmet üretiminde artış hedefleyen ülkeler birçok teşvik politikası uygulamışlardır. Bu politikaların içinde vergi indirimleri de mevcuttur. Günümüzde özellikle gelişmekte olan ülkelerde maliye politikası araçlarından biri olan vergileme politikası oldukça etkin bir mali araçtır (Eker, Altay, Sakal, 1996, s.32).

Vergiler, dolaylı vergi ve dolaysız vergi olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Dolaylı vergiler bir iktisadi faaliyet sonucu doğan değer üzerinden alınan, dolaysız vergiler ise sabit bir şekilde her dönem alınan vergilerdir. Dolaysız vergilerde verginin yansımaları söz konusu değildir. Fakat dolaylı vergilerde duruma göre vergi başka kişilere yansiyebilir. Aşağıdaki Tablo 1’de Türkiye’de son yıllardaki dolaylı vergilerin oranı görülmektedir.

Tablo 1. Türkiye’de Dolaylı Vergilerin Tüm Vergilere Oranı

Yıllar	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vergi Oranı (%)	63	62,7	63,8	64,8	64,6	62,7	64,9

Kaynak: http://www.gib.gov.tr/fileadmin/user_upload/VI/CVI/Tablo_57.xls.htm

Türkiye’de özellikle son 15 yılda dolaylı vergilerin toplam vergiler içerisindeki oranı %70’ler düzeyine ulaşmıştır. Bu durum özellikle vergi adaletinde sorunlara neden olmuştur. Dolaylı vergilerin toplam vergi gelirine oranı OECD ülkelerinde ortalama yüzde 30 olarak saptanırken Türkiye’den sonra yüzde 30.2’lik oranla Finlandiya ve Avustralya en çok dolaylı vergi alan ülkeler arasında yer alıyor. Dolaylı vergilerin en düşük olduğu ülkeler arasında başı yüzde 17.6 ile ABD çekmektedir.

Tüketim mallarından alınan dolaylı vergiler malların fiyatlarını artıracak için bu mallar üzerindeki toplam talebi ve toplam hâsılayı olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Özellikle makalenin son bölümündeki uygulamada yer alan ÖTV ve KDV birer dolaylı vergidir. Bu vergilerde yapılan indirimler toplam talebi ciddi oranda artırabilmektedir. Ayrıca günümüzde vergiler; aynı-nakdi ve spesifik-advalem gibi ayrımlara da sahiptir (Nadaroğlu, 1998).

Keynes’yen iktisadın 20. Yüzyılın başlarında hızlı gelişimi buna karşı bir takım tepkileri de meydana çıkarmıştır. Keynes’in büyümenin belirleyicisi olarak toplam talebi dikkate alması arz yönlü iktisatçıların da çalışmalarını arttırmıştır. Arz yönlü iktisat deyince aklımıza Say Kanunu gelmektedir. Say Kanunu yani “Her Arz Kendi Talebini Yaratır” analizi arz yönlü iktisatçıların başlangıç noktaları olarak kabul edilir. Say’a göre devletin asıl amacı tüketimi değil üretimi teşvik etmektir (Ünsal, 2001, s.418). Say’ın bu temel görüşleri daha sonraları özellikle John Stuart Mill tarafından vurgulanmıştır (Cowen, 1982, s.160-184).

En başta Klasik İktisat’ın kurucusu kabul edilen Adam Smith’in “Ulusların Zenginliği” kitabını yazmasıyla, üretim teorisi çok gelişmiş ve bu bağlamda vergiler başta olmak üzere serbest girişimi engelleyici her türlü politika eleştirilmiştir. Daha sonra arz yönlü iktisat gelişmeye devam etmiş Neo Klasik büyüme modeliyle Solow 1955 yılında üretimin temel belirleyicisi olarak sermaye birikimi olduğunu ifade etmiş, sermaye artışlarının toplam mal ve hizmet üretimini artıracaklarını savunmuştur. Daha sonra Grilliches ve Jorgenseon da bu konuda çalışmalar yapmışlardır.

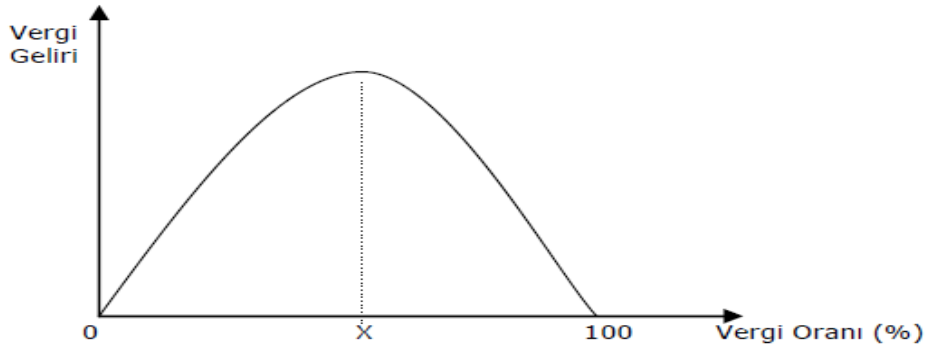
Arz yönlü iktisatçılardan olan ve toplam üretimdeki artışların belirleyicilerinden biri olarak vergi oranlarında ki azalışları kabul eden ilk iktisatçı Colin Clark'tır. Colin Clark 1944 yılında yaptığı çalışmasında bir zaman serisi kullanmış ve vergi yükünün % 25 'i geçtiği dönemlerde fiyatlar genel seviyesinde artışın meydana geldiğini ve bu durumun kişilerin birim fiyattan satın almalarını olumsuz yönde etkilediğini belirlemiştir. Ayrıca bu durum kişilerin moralini bozmakta ve tasarrufları olumsuz etkilemektedir (Savaş, 1998).

1983 yılında ekonometrik bir çalışma yapan Evans, birim fiyattan satış eğilimini dengeli bir biçimde artırmak için; kurumlar vergisinde indirim, kamu harcamalarında azalma ve her türlü ekonomik müdahalenin ortadan kalkması gerekliliğini çalışmasında vurgulamıştır. Diğer bir ifade ile Evans vergi indirimlerinin ekonomiye olumlu katkı sağlayacağını vurgulamıştır (Evans, 1983).

Arz yönlü iktisadın savunduğu hipotezlerden bir diğeri de, vergi indirimlerinin aynı zamanda ülkelerin vergi gelirlerini de arttıracaktır. Çünkü vergi oranlarının azalması nisbi fiyatları olumlu yönde etkileyecek, bu etkide toplam mal ve hizmet üretiminde artışa neden olacaktır.

Bu konuda en önemli etki Laffer etkisidir. Arz yönlü iktisatçıların vergi ile ilgili en çok üzerinde durdukları konulardan birisi de Laffer Eğrisi ve Laffer etkisidir. Aşağıda çizili olan Grafik 1 ' de Laffer Eğrisi yer almaktadır.

Grafik 1. Laffer Eğrisi

Vergi oranları ile vergi gelirleri arasındaki ilişkiyi ortaya koyan Laffer etkisi; vergi oranlarındaki bir artışın vergi gelirlerini düşürebileceği, vergi oranlarında bir azalmanın ise vergi gelirlerini arttırabileceği ihtimalini ortaya koymuştur. Laffer etkisi, vergi oranlarında ki azalmanın bir sonucu olarak bireylerin harcanabilir gelirlerindeki bir artışın onları daha fazla yatırım yapmaya teşvik edeceğini, böylece gelir artışına bağlı olarak yatırımlarında artacağını varsaymaktadır. Laffer Eğrisi'nde, vergi oranının %0 ve %100 olması durumunda vergi gelirlerinin sıfır olduğu varsayımı geçerlidir.

Grafiksel gösterimi Laffer'e ait olsa da, devletin vatandaşlardan gereğinden fazla vergi almasının sonuçta ilimler, sanatlar ve iktisadi faaliyetlerde bir gerilemeye yol açacağı fikrini ilk dile getiren kişi, 13. yüzyılda yaşamış Müslüman düşünür İbn Haldun'dur (Skousen, 2003).

Vergi indirimlerinin ekonomi üzerinde etkisini birçok açıdan inceleyebiliriz. Vergi indirimleri özel sektörde kullanılabilir tasarruf oranlarını da arttırmaktadır. Vergi indirimlerinin yada artışlarının bireyler üzerinde iki temel etkisi vardır. Özellikle gelir vergisi üzerine konulan artışlar bireylerin çalışma

arzularını azaltarak kişilerin boş durma yada çalışma arasında bir tercih yapmaya mecbur bırakmaktadır. Eğer kişiler ağır vergiler nedeniyle çalışmamayı tercih ederlerse bu duruma ikame etkisi, eğer ağır vergi yükünden kurtulmak için daha çok çalışmayı tercih ederlerse buna da gelir etkisi denilmektedir (Nadaroğlu, 1996, s.264). Özellikle Amerika'da yapılan çalışmalar vergi indirimleri sonucunda emek arzının ve tasarrufların artacağı ve kayıt dışı ekonomiyi azalacağını göstermiştir (Aktan,1994, s.114).

Bu durumda vergi indirimlerinin ekonomik büyüme ve yatırımlar üzerinde 5 etkisinden söz edebiliriz.

1. Vergi indirimleri özellikle KDV ve ÖTV gibi dolaylı vergilerde ise, malların fiyatlarını düşürmekte buda toplam talebi artırmaktadır.
2. Vergi indirimleri özellikle gelir vergisi ve kurumlar vergisinde ise, firmaların karlılığını artırıp, yeni yatırımların önünü açmaktadır.
3. Vergi indirimleri kullanılabilir kişisel geliri artırır ve bu durum yatırımları artırmaktadır.
4. Vergi indirimleri vergiye ayrılan sermayenin de tekrar yatırımlara dönmesine yardımcı olur.
5. Vergi indirimleri dolaylı olarak kayıt dışı ekonomiyi daraltacağından, üretim hacmi genişleyecektir.

Dünyanın gelişmiş ülkelerinde çok defa vergi indirimi yapılmış ve başarılı sonuçlar alınmıştır. Özellikle Amerika'da Başkan Kennedy, 1963 yılından 1965 yılına kadar gelir vergisinin en yüksek oranını %91'den %70'e indirmiştir. Bu indirimi izleyen yıllar ABD'nin en uzun ekonomik büyüme sürecine sahne olmuştur. 1961-1968 yılları arasında ekonomik büyüme oranı ortalama %5'in üzerinde gerçekleşirken gelir vergisi hasılatı da %62 oranında artmıştır.

1980'li yıllar ise Başkan Reagan'ın vergi indirimlerine sahne olmuştur. 1980 yılında %70 olan gelir vergisinde en yüksek oran, 1988 yılına gelindiğinde %28'e gerilemiştir. Bu oran indirimleri 1980'li yıllar boyunca ortalama %4 büyüme oranı gerçekleşmesine neden olurken gelir vergisi hasılatı da bu dönemde %99,4 oranında artmıştır.

ABD'de olduğu gibi İngiltere için de vergi indirimlerinin olumlu sonuçları olmuştur. İngiltere'de vergi indirimleri 1979-1990 yılları arasında Başkan Margaret Thatcher tarafından gerçekleştirilmiştir. Vergi oranlarında ilk indirim 1979 yılında yapılmıştır. En yüksek vergi oranı % 85' den % 60' a kadar indirilmiştir. İkinci indirim ise 1985 yılında yapılmıştır. Bu dönemde ise vergiler % 40' a kadar indirilmiştir.

Bu konuda birçok iktisatçı çalışmalar yapmışlardır. Roubini ve Milesi Feretti 1994 yılında yaptıkları çalışmada vergi gelirlerinin büyüme üzerinde negatif etki yaptığını vurgulamışlardır. Razin ve Yuen 1995 yılında yaptıkları çalışmada, G7 ülkelerinde vergi artışlarının kişi başına düşen milli geliri azaltıcı bir etkiye sahip olduğu sonucuna varmışlardır. Ayrıca Widmalm, 23 OECD ülkesinde yaptığı çalışmada vergi yapılarının ekonomiyi etkilediğini vurgulamıştır. Anastassiou ve Dritsaki 2005 yılında yaptıkları çalışmada Yunanistan ekonomisinde vergi indirimleri ile ekonomik büyüme arasında uzun dönemde bir ilişki tespit etmişlerdir.

2. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE YÖNTEMİ

Araştırmanın kapsamı, Burdur ilinde ikamet eden 254.342 kişi bulunmaktadır. Araştırma yöntemi olarak anketleme kullanılmış olup, nüfus sayısını temsilen 950 gelir sahibine anket yapılmıştır.** Gelir sahiplerine uygulanan ankette aylık gelirleri ve gelirlerinin ne kadarlık kısmını tasarruf ettikleri sorulmuştur. Anket yoluyla elde edilen gelir sahiplerinin gelir miktarları ile harcama miktarları kullanılarak, en küçük kareler yöntemi ile bölgesel bir tüketim fonksiyonu tahmin edilmiştir. Tüketim fonksiyonu yardımı ile elde ettiğimiz marjinal tüketim eğilimi kullanılarak çarpan katsayısı hesaplanmıştır. Elde edilen çarpan katsayısı, ilgili dönemde ifade edilen devletin vergi kaybı ile çarpılarak toplam katkı hesaplanmıştır.

3. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Vergi indirimlerinin bölge ekonomilerinin büyümesine olan katkısı, statik ve uyarılmış katkılar olmak üzere iki bölümde incelenecektir.

3.1. Statik Katkılar

Statik katkı, herhangi bir çarpan etkisi ile desteklenmemiş katkı demektir. Aşağıdaki tablo Burdur ilinin 2008, 2009, 2010 yılı ÖTV ve KDV rakamlarını içermektedir. Tabloya bakıldığında indirimin yapıldığı yıl (2009) vergi gelirlerinde azalış olmuştur. Tabloda 2009 yılı incelendiğinde de 2008 yılına nazaran iki vergide toplam 30.635.000 TL azalma olmuştur. Toplanan vergilerdeki azalma halkın gelirini dolayısıyla harcamalarını artıracaktır. Bu durum bize statik katkıyı göstermektedir.

Tablo 2. Yıllar İtibariyle Burdur İli KDV ve ÖTV Gelirleri (BİN TL)

VERGİ TÜRÜ	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
KDV	74.718	97.311	77.492	50.124	107.408	77.218	180.930
ÖTV	26.072	16.742	16.758	13.491	21.344	29.822	23.076

Kaynak: <https://portal.muhasabat.gov.tr> 'deki Genel Bütçe Gelirlerinin İller İtibariyle Tahakkuk ve Tahsilatı verileri kullanılarak hazırlanmıştır.

3.2. Uyarılmış Katkılar

Çalışmanın bu bölümünde yukarıda belirtildiği üzere bir vergi çarpan katsayısı hesaplanacaktır. Çarpan vergi indirimlerindeki bir birimlik artışın toplam ekonomi üzerinde ne kadarlık etki yarattığını gösteren katsayıdır (Dornbucsh ve Fischer,1998, s.67). Çarpan katsayısının formülü aşağıda belirtilmiştir. Dolaylı vergileri ele aldığımızda vergi ödeyenler ödedikleri paranın, vergi ödemeleri durumunda tümünü değil marjinal tüketim eğilimlerine bağlı olarak bir kısmını harcamayacaklarından vergi çarpanı aşağıdaki gibi formüle edilebilir (Parasız,1997, s. 113).

** Bu kısımda <http://www.surveysystem.com/sscalc.htm> adresinde bulunan örneklem motoru kullanılmıştır.(% 95 güven aralığı)

$$\text{Çarpan Katsayısı} = - \text{MPC} / (1 - \text{MPC})$$

MPC katsayısı marjinal tüketim eğilimini göstermektedir (Ünsal,1998,s.39). Çarpan katsayısı için gerekli olan marjinal tüketim eğilimi değerini bulmak ve 2009 yılında uyarılmış katkıyı hesaplayabilmek için bölgesel bir tüketim fonksiyonu tahmin edilmesi gerekmektedir. Tüketim fonksiyonu, kişilerin gelirleri ile tüketimleri arasındaki ilişkiyi gösteren denklemdir. Bu denklem tek değişkenli olup doğrusaldır (Kutlar, 2005, s. 28). Örnek bir denklem modeli aşağıda belirtilmiştir.

$$Y_1 = b_0 + b_1X + u$$

Y_1 = toplam gelir

b_0 = sabit tüketim harcamaları

b_1 = marjinal tüketim eğilimi

u = hata terimini göstermektedir.

İhtiyacımız olan tüketim fonksiyonunu tahmin etmek için, gelir sahiplerinin gelirlerini bağımsız değişken, tüketim rakamlarını bağımlı değişken olduğu varsayılarak basit bir doğrusal regresyon modeli oluşturulmuş olup modeli tahmin etmek için SPSS programı kullanılmıştır. Tahmin sonuçları aşağıdaki gibidir.

Tablo 3. Tahmin Sonuçları

	Katsayılar	T	Sig.
(Constant)	251,426	7,704	,000
GELİR	,624	33,761	,000

Tablo 3.'de sabit katsayımız 251,426 olarak tahmin edilmiştir. Bu rakam Burdur ilindeki sabit tüketimi göstermektedir. Sabit tüketim, kişilerin gelirleri sıfır olsa dahi yaşamlarını sürdürmek için yaptıkları harcamayı gösterir. Burdur'da kişiler hiçbir gelire sahip olmasa bile 251 TL harcamaktadırlar. Yukarıdaki tabloya tekrar bakıldığında tüketimin gelire duyarlı kısmı (marjinal tüketim eğilimi) 0.624 olarak tahmin edilmiştir. Bu rakam bize gelirdeki 100 TL'lik artışın, tüketim harcamalarını 63 TL ,tasarrufları ise 27 TL arttırdığını göstermektedir. Tahmin edilen katsayılar sonucu Burdur ili için tüketim fonksiyonu aşağıda belirtilmiştir.

$$Y_1 = 251.426 + 0.624X$$

Tahmin edilen bu katsayıların anlamlı olup olmadığının değerlendirilmesi için t değerlerine bakılması gerekmektedir. T değerleri ve bu değerlerin significant değerleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Her iki katsayının da significant değeri 0,005'in altında çıkmış olup bu değerler katsayıların anlamlı olduğunu göstermektedir. Ayrıca model tahminimizin bir bütün olarak anlamlı olup olmadığını değerlendirmek için F ve F Significant değerine bakılmıştır. F Significant değerinin de 0,005'in altında çıkması modelimizin bir bütün olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. Bu tarz çalışmalarda görülebilen ekonometrik sorunlardan biri otokorelasyon sorunudur. Otokorelasyon, hata terimleri arasındaki sürekli ilişkiyi göstermektedir. (Sevüktekin, 2007, 243).

Tablo 4. Otokorelasyon Test Sonuçları

F	Sig.	Durbin-Watson
1139,788	,000	1,937

Bu tarz modellerde otokorelasyon sorununun varlığını test etmek için Durbin Watson katsayısı kullanılmaktadır. Tahmin sonuçlarımızda Durbin Watson katsayısı 1,937 çıkmıştır. Bu katsayı modelimizde bir otokorelasyon sorunu olmadığını göstermektedir. Çünkü Durbin Watson katsayısında 1,5 - 2,5 değerleri arası sorunsuz bir aralık olarak ifade edilmektedir (Kalaycı, 2009).

Tahmin sonucu bulunan marjinal tüketim eğilimini, çarpan denkleminde yerine koyarsak, çarpan katsayısı aşağıdaki gibi bulunur;

$$\text{Çarpan Katsayısı} = \text{MPC} / (1 - \text{MPC}) = 0,624 / (1 - 0,624) = 1,659$$

Burdur için bölgesel vergi çarpanı **1,659** olarak hesaplanmıştır. Sonuç olarak yukarıda bulunduğumuz statik katkılarla, çarpan katsayısı çarpıldığında uyarılmış katkı hesaplanabilecektir.

Bu durumda 30.635.000 TL x 1,659 = 50.823.365 TL (50 Milyon) katkıdan söz edebiliriz.

4. SONUÇ

Son yıllarda Türkiye Ekonomisi istikrarlı bir büyüme trendi yakalamıştır. Bu başarının kazanılmasında uluslararası konjonktürün yanında iktisadi karar vericilerin verdiği kararlarında önemli bir payı vardır. Gerek sıkı para politikası gerekse mali disiplin politikası ekonomide başarıyla uygulanmıştır. Son 5 yılda bu çalışmaların meyveleri alınmış, 2007 yılında 648 milyar dolar olan milli gelirimiz 2011 yılında 772 milyar dolara çıkmıştır.

Türkiye ekonomisinde büyüme sürecini etkileyen en önemli sektör şüphesiz dış ticaret sektörüdür. Dış ticaret sektörü Türkiye'nin stratejik sektörüdür. Türkiye ekonomisinin sürdürülebilir bir büyüme elde edebilmesi, bu sektörün gelişimi ile doğru orantılıdır. Bu süreçte Türkiye ekonomisi sadece dış ticaret rakamları üzerinde bir başarı elde etmemiş, aynı zamanda firmalarından bireylerine kadar dış ticaretin önemi hakkında bir farkındalık seviyesi yaratılmıştır.

Şüphesiz Türkiye ekonomisinin dış ticaret hacmindeki artış ülke ekonomisine önemli katkılar sunmaktadır. Fakat bu çalışmada, Türkiye'nin sadece dış talebe odaklanmaması gerektiği, aynı zamanda iç talebe de gerekli önemin verilmesi gerektiği ve doğru iktisat politikaları ile iç talepte de ciddi artışlar sağlanabileceği anlatılmaya çalışılmıştır. Sadece Burdur ilinde vergi indirimi ile 1 yılda ekonomiyi yaklaşık olarak 50 milyon liralık katkı sağlanmıştır.

Günümüzde ekonomiler para ve maliye politikaları uygulayarak makro düzeyde gelişme sağlayabilmektedirler. Fakat bu gelişmişliğin bölgesel ekonomilere dengeli yayılmadığı ve bölgesel geri kalmışlıklara rastlanıldığı akademik çevrelerde tartışılmaktadır. Bu yüzden günümüzde bölgesel kalkınma ajansları kurulmakta ve yerel ekonomilerin gelişmesine katkı sağlanmaya çalışılmaktadır.

Çalışmanın birinci bölümünde vergi indirimlerinin yerel ekonomiye katkısı teorik olarak incelenmiştir. Bu bölümde arz yanlı iktisadın genel özellikleri üzerinde durulmuş ve vergi indirimlerinin bölgesel ekonomiyi etkilemesindeki reaksiyonlar incelenmiştir. Çalışmanın son bölümünde ise Burdur ili için, en küçük kareler yöntemi kullanılarak bir vergi çarpanı hesaplanmış, bu çarpan kullanılarak 2009 yılında yapılan vergi indiriminin Burdur ekonomisine olan toplam katkısı hesaplanmıştır. Bu bağlamda 2009 yılında yapılan vergi indirimi sonucunda 30.635.000 TL statik katkı ve 50.823.365 TL toplam katkı gerçekleşmiştir. Bu durum vergi indirimlerinin ekonomiye sağladığı talep faydasının önemli bir göstergesidir. Ayrıca kısa süreli vergi indirimlerinde bile talebin hızlı yükselişleri Türkiye’de vergi yükünün yüksek olduğunun bir göstergesidir. Sonuçta tam istihdama ulaşamamış ekonomilerde genişletici politikalar ekonomiye her zaman katkı sağlayacaktır.

5. KAYNAKLAR

1. Aktan, Coşkun Can (1991), “Talep Yönlü İktisat ve 1970’li Yılların İktisadi Sorunları”, *Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi*, Mart.
2. Altuğ, Osman (1999), “Kayıtdışı Ekonominin Boyutları”, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15, (257-277).
3. Anastassiou, Thomas - Dritsakı, Chaido. (2005), “Tax Revenues and Economic Growth : An Emprical Investigation for Greece Using Causality Analysis”, *Journal of Social Sciences*, 2, (99-104).
4. Boy, Kadir (2002), “Kayıtdışı Ekonomi ve Gelir İdaresinin Yeniden Yapılanma Gerekliliği”, *Vergi Dünyası*, 247, (21-29).
5. Devrim, Fevzi (1995), *Kamu Maliyesine Giriş*, Ankara: Rem Ltd. Şti.
6. Dornbusch, Rudiper - Fischer, Stanley (1998), *Macroeconomy*, Mc Graw Hill.
7. Eker, Aytaç-Altay, Asuman-Sakal, Mustafa (1996), *Maliye Politikası*, İzmir: Takav Matbaacılık.
8. Evans, Michael (1983), *The Truth About Supply-Side Economics*, New-York: Basic Books Inc.
9. “Genel Bütçe Gelirlerinin İller İtibariyle Tahakkuk ve Tahsilatı”, <https://portal.muhasabat.gov.tr>.
10. “Gelir, Kurumlar ve Katma Değer Vergisinin Genel Bütçe İçindeki Payı”, http://www.gib.gov.tr/fileadmin/user_upload/VI/CVI/Tablo_57.xls.htm
11. Korkmaz, Esfender (1982), *Vergi Yapısı ve Gelişimi*, İstanbul Üniversitesi İkt. Fak. Yay., No:489 İstanbul: Gür-Ay Matbaası.
12. Hausman, Jerry - Poterba, Jones (1987), *Household Behavior and Tax Reform Act of 1986*. Economic Perspective, 1 (1), Summer.
13. Hausman, Jerry (1991), *Taxes and Labor Supply*, Handbook of Public Economics, Amsterdam.
14. Hockley, Graham C (1992), *Fiscal Policy*, London
15. Jorgenson, Dale - Griliches, Zui (1967), *The Explanation of Productivity Change*, Review of Economic Studies, 34, (249-283).
16. Kalaycı, Şeref (2009), *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Uygulamaları*, Ankara: Asil Yayınevi.
17. King, Robert - Rebelo, Sergio (1990), “Pulic Policy and Economic Growth: Developing Neoclassical Implications”, *Journal of Political Economy*, 98:5, (126- 150).

18. Kutlar, Aziz (2005), *Uygulamalı Ekonometri*, Ankara: Nobel Yayınevi.
19. Nadaroğlu, Halil (1996), *Kamu Maliyesi Teorisi* (9. Baskı), İstanbul: Beta Yayınevi.
20. Parasız, İlker (1997), *Modern Makro Ekonominin Temelleri*, Bursa: Ezgi Yayınevi.
21. Razın, Assaf - Yuen, Chi-wa - Sadka, Efraim (1995), *Capital Income Taxation and Long Run Growth: New Perspectives*, NBER Working Paper, 5028.
22. Roubini, Nouriel - Milesi, Gia Maria. (1995), *Growth Effect of Income and Consumption Taxes: Positive and Normative Analyses*, NBER Working Paper, 5317.
23. Savaş, Vural (1998), *İktisatın Tarihi* (2. Baskı), İstanbul: Avcıol Basım-Yayımları.
24. Seviktekin, Mustafa (2007), *Ekonometrik Zaman Serileri Analizi*, Ankara: Nobel Yayınevi.
25. Skousen, Mark (2003), *The Making of Economics: The Lives and Ideas of the Great Thinkers* (Modern İktisadın İnşası-Büyük Düşünürlerin Hayatları ve Fikirleri), Acar M., Erdem E., Toprak M. (Çev.), Ankara: Liberte Yayınları.
26. Smith, Adam (1976), *An Inquiry into the Nature and Cause of the Wealth of Nations*, E. Cannan (Ed), Chicago: University of Chicago Press.
27. Solow, Robert (1956), "A Contribution to the Theory of Economic Growth". *Quarterly Journal of Economics*, 70, (65-94).
28. Turhan, Salih (1998), *Vergi Teorisi ve Politikası*, İstanbul: Filiz Kitabevi.
29. Ünsal, Erdal (1998), *Makro İktisat*, Ankara: Kutsan Ofset Matbaacılık.
30. Ünsal, Erdal (2001), *Makro İktisat*, Ankara: İmaj Yayıncılık
31. Widmalm, Frida (2001). *Tax Structure and Growth: Are Some Taxes Better Than Others?*, *Public Choice*, 107, (199-219).